

Östersund 2040 Särskilt utlåtande

Östersund 2040

Översiktsplan

SÄRSKILT UTLÅTANDE

SÄRSKILT UTLÅTANDE	1
MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN	2
VAD HAR HÄNT?	3
HUR HAR UTSTÄLLNINGEN GÅTT TILL?	3
YTTRANDENAS KARAKTÄR	4
HUR UTLÅTANDET ÄR STRUKTURERAT	4
STÄLLNINGSTAGANDE	4
Översiktsplanen	4
Konsekvensbeskrivningen	6
Bilagor.....	6
LÄNSSTYRELSENS YTTRANDE	6
ÖVRIGA YTTRANDE I RUBRIKSTRUKTUR.....	7
ÖVERGRIPANDE PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR.....	7
Allmänt.....	7
Ekologiska frågor.....	7
UTMANINGAR	7
Aktiva medborgare i en aktiv stad	7
STRATEGIER.....	8
Allmänt.....	8
En attraktivare och hållbarare stad	8
Levande landsbygd.....	10
MARKANVÄNDNING	12
Beredskap för 5000 nya bostäder till 2040.....	12
Förtätning av staden.....	12
Jordbruksmarken.....	16
Rödösundet	17
Stadsdel Knyttan.....	18
Skogskyrkogård.....	20
Landsbygden	20
STÄLLNINGSTAGANDEN ALLMÄNNA INTRESSEN.....	21
Bebyggelse	21
Kulturmiljö.....	21
Samhällsservice.....	21
Handel	22
Jord- och skogsbruk.....	23
Rennäring	23
Turism.....	23
Kommunikationer.....	24

Vatten.....	27
Naturmiljö och friluftsliv.....	28
Energi, avfall och resurser	28
Hälsa och säkerhet	29
Riksintresse.....	32
Mellankommunala intressen.....	33
INGEN ERINRAN.....	35
SYNPUNKTER FÖR VIDAREBEFORDRAN	35
Till Vård och Omsorg	35
Till Kultur och Fritid.....	35
Till Barn och Utbildning.....	35
Till Miljö & Hälsa.....	35
Till Kommunledningsförvaltningen - bredbandsstrategi.....	36
Till Länsstyrelsen.....	36
Till Stadsbussarna.....	36
SÄRSKILD SAMMANSTÄLLNING.....	37
Integrering av miljöaspekter.....	37
Motivering av alternativ.....	37
Synpunkter på konsekvensbeskrivningen.....	37
Uppföljning	40

Det särskilda utlåtandet är beslutat av Kommunfullmäktige den 20 mars 2014.

MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN

Bengt Marsh, kommundirektör
 Jenny Jernström, projektledare
 Anne-Katrin Ångnell, vägledning
 Siv Reuterswärd, vägledning
 Albin Månsson, miljö och naturvård
 Jari Hiltula, vatten och miljö
 Johan Persson, miljö
 Sofie Viström, hälsoskydd
 Krister Frykberg, kommunikation
 Monica Tjäder, bygglov
 Jessica Näsström, lantmäteri
 Cajsa Lindström, kulturmiljö

VAD HAR HÄNT?

Att arbeta fram en ny översiktsplan är en process som sträcker sig över flera år. Arbetet med Östersund 2040 startade hösten 2010. Under 2011 hölls flera olika förutsättningslösa diskussioner med olika grupperingar av både medborgare, kommuntjänstemän, förtroendevalda och myndigheter. Bland annat hölls 15 dialogmöten ute i tätorter, byar och stadsdelar. Under hela tiden har även kommunens hemsida varit öppen för den som har velat lämna synpunkter. Utifrån dessa diskussioner och möten har ett samrådsförslag tagits fram.

Förslaget till Östersunds översiktsplan - "Östersund 2040" har varit ute på samråd under tiden 8 december 2012 till den 28 februari 2013. Syftet med samrådet har varit att samla in synpunkter på förslaget till ny översiktsplan från medborgare, myndigheter, föreningar och intresseorganisationer. Synpunkterna är viktiga för att få ett så bra beslutsunderlag som möjligt till den nya översiktsplanen. Samrådet är också viktigt för att ge människor möjlighet till påverkan samt insyn i processen. I samrådsredogörelsen redovisas synpunkterna och kommunens ställningstagande till dem.

Det förnyade förslaget till översiktsplan var utställt från den 2 oktober till den 2 december 2013. Även under utställningen var syftet att samla in synpunkter på förslaget. I detta utlåtande redovisas synpunkterna och kommunens ställningstagande till dem.

Både att ha samråd och utställning samt att redovisa dess resultat finns med som ett krav i den lagstiftning som reglerar översiktsplanarbetet (plan- och bygglagen 3 kap. § 9-18).

HUR HAR UTSTÄLLNINGEN GÅTT TILL?

Utställningen har gått i samma anda som det omfattande samrådsarbetet. Det vill säga att på ett så enkelt sätt som möjligt låta medborgare och andra intresserade ta del av förslaget. Alla som lämnat synpunkter med kontaktuppgifter under samrådet har fått det förnyande förslaget hemskickat antingen elektroniskt eller via post.

På Stortorget i Östersund ställdes ett utställningsplank i ordning med planscher som kortfattat presenterade förslaget och informerade om hur man lämnade synpunkter. Där fanns även en dokumentlåda där man kunde plocka med sig ett tryckt exemplar av förslaget till översiktsplan, konsekvensbeskrivning samt samrådsredogörelse. Samma upplägg fanns att finna på länsbiblioteket och i rådhusets reception. På kommunens hemsida fanns samma material i pdf-format utökat med klickbara lagerkartor och bilagor för möjlighet till fördjupning. På hemsidan fanns även ett webbformulär där man direkt kunde lämna synpunkter. Inför utställningen annonserades i lokalpressen med stora annonser.

YTTRANDENAS KARAKTÄR

Sammanlagt har knappt 50 yttranden kommit in till kommunen med synpunkter från både enskilda personer, organisationer och myndigheter. Formen på yttrandena har varierat. De behandlar både enskilda personers närmiljö och större strategiska frågor. Eftersom översiktsplanen påverkar många olika ämnesområden så skiljer sig yttrandena mycket åt i sakfrågor. Varje enskilt yttrande har hanterats, men inte alltid i översiktsplanen. I de fall där yttranden legat utom översiktsplanens påverkansmöjlighet kommer de att skickas vidare till rätt mottagare. Dessa finns redovisade under en egen rubrik.

HUR UTLÅTANDET ÄR STRUKTURERAT

För att skapa en struktur i sammanställningen av yttrandena har dessa grupperats utifrån den ämnesstruktur som finns i Östersund 2040. Alla yttranden finns registrerade och tillgängliga som original på samhällsbyggnad. I utlåtandet har yttrandena kortats ner för att göra det mer lättläst. De yttranden som bedömts röra samma fråga har grupperats med gemensam formulering. I de fall ett och samma yttrande innehållit flera olika synpunkter har dessa delats upp under olika rubriker. De synpunkter som inte har blivit tillgodosedda i det reviderade översiktsplaneförslaget redovisas med en motivering till varför förslaget inte har tillgodosetts. Bedömningen till hur de olika yttrandena tillgodoses görs genom en samlad avvägning där beslutet fattas av de förtroendevalda i kommunfullmäktige.

Hela Länsstyrelsens yttrande finns bifogat i översiktsplanen, därutöver har vi valt att skilja mellan yttranden från privatpersoner, företag, myndigheter och organisationer.

STÄLLNINGSTAGANDE

Översiktsplanen

Med anledning av utställningen föreslås planförslaget ändras enligt följande och därefter antas.

Utmaningar

Texten kring begreppet Vinterstaden ses över.

Strategier - En attraktivare och hållbarare stad

Kompletteras med att gröna miljöer nära bostäder främjar fysisk aktivitet samt att parker bidrar till en attraktiv blandad stad.

Kompletteras med att strandstråket, hamnen och Badhusparken är goda mötesplatser som bidrar till attraktiviteten.

Kompletteras med att kommunen kan vara rådgivande för att öka träbyggandet.

Skrivningen om bostadskarriär tas bort.

Fjärrvärmens roll inom energisnålt och hållbart byggande förtydligas.

Strategier - Levande landsbygd

Skrivningen om generationsboende eller ny användning av gårdsbyggnader tas bort.

Markanvändning

Kartan på sidan 24 kompletteras med strandskogarna.

När det gäller klassning av grönområden kompletteras texten med att områden med låga kvaliteter är en bedömning utifrån dagsläget och att dessa givetvis kan utvecklas till områden med höga kvaliteter men att det tar tid och kräver resurser.

Samtliga kartor kvalitets- och tydlighetsgranskas.

Under Jordbruksmark förtydligas om miljöbalken och väsentliga samhällsintressen.

Området med sammanhållen bebyggelse av bykaraktär vid Rödösundet tas bort.

Rennäringen

Ställningstagandet om samråd med samebyarna ändras ”samebyarnas regioner” till samebyarnas samrådsområden”.

Turism

Ställningstagandet om att öka möjligheterna för flygtrafik kompletteras med att även tågtrafiken behöver utvecklas för att stärka turismutvecklingen.

Kommunikationer

Ställningstagande om att parkeringsnormen ska ses över för att skapa hållbara transportlösningar läggs till.

Ställningstagandet att kommunen anser att hög ambition ska finnas när det gäller vägens (förbifart Brunflo) utformning och placering i landskapet så att den märks så lite som möjligt.

Vatten

Ställningstagandet om Storsjöns dricksvattenkvalitet justeras till att det ska uppfylla EU:s vattendirektiv.

Syftningsfelet i ställningstagandet kring avlopps- och dagvatten justeras.

Förtydliganden sker vad gäller öppna system samt samband spill- och dagvatten.

Ställningstagandet om skyddsavstånd för avloppsreningsverk kompletteras med 200 meters skyddsavstånd i Fåker, Tandsbyn, Orrviken, Lockne, Lit, Häggenås och Lillsjöhögen, samt 25 meter för pumpstationer.

Ställningstagande om skyddsavstånd kring vattenverk läggs till. För Minnesgårde 200 meter och för Fåker, Tandsbyn, Lit, Häggenås och Lillsjöhögen 50 meter, samt för tryckstegringar och reservoarer 25 meter.

Energi, avfall och resurser

Ställningstagandet kring avfall justeras från ”inte ska öka” till ”ska minska”.

Kommunens utpekade vindkraftsområden reduceras i enlighet med Försvarmaktens intressen. Information om att etablering av verk kan komma i konflikt med väderradar vilket är ett riksintresse för totalförvaret läggs till. Samråd i tidigt skede krävs.

Hälsa och säkerhet

Ställningstagandet om att sänka riktvärdet till 65 dB(A) för bulleråtgärder i befintlig miljö där kommunen är väghållare kompletteras med en tidsangivelse om senast år 2020.

Ställningstagandet om radonsäkert byggande justeras enligt Boverkets nya rekommendationer.

Konsekvensbeskrivningen

Kompletteras med en bedömning av konsekvenserna av att anlägga ett sjukhus i närreklamationsområdet mellan bostadsområdena i Torvalla, se sidan 40.

Matrisen kompletteras med en prick under gruppen personer med funktionsnedsättning under bestämningsfaktorn Påverkan från elektromagnetiska fält. Kommunen vill dock förtydliga att det trots detta är försiktighetsprincipen som gäller vid framtida myndighetsutövning.

Bilagor

Bilagan Vatten kompletteras med information om grundvattenförekomsten Brunflo. Bilagan Kommunikationer kompletteras med information om att vägsträckan Lockne-Pilgrimstad inte ingår i den Nationella planen.

I övrigt har diverse redaktionella ändringar gjorts i hela översiktsplanen.

LÄNSSTYRELSENS YTTRANDE

Länsstyrelsens yttrande bifogas i sin helhet.

Kommentar:

Riksintressen: Översiktsplanen justeras enligt de synpunkter som statliga myndigheter haft när det gäller riksintressen. Se vidare sidan 18 och 32.

Kommunens tolkningsområde för riksintresset för kalkstensförekomst i Brunflo justeras enligt länsstyrelsens önskemål.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen: Kommunen kommer att hålla fortsatt fast vid hanteringen av landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) i översiktsplanen. Om framtida behov uppstår kan det vara aktuellt att arbeta vidare med frågan i ett tematiskt tillägg annars kommer prövning av enskilda ärenden ge vägledning i förfarandet av LIS.

Övrigt: Översiktsplanen justeras när det gäller Boverkets rekommendationer för radonrisk. Bilagan Vatten kompletteras med information kring vattenbruk enligt länsstyrelsens yttrande. Kommunen har använt länsstyrelsens gis-skikt för Natura 2000-områdena i riksintressekarta. De mindre områdena finns således med men syns enbart på de digitala markanvändningskartorna där inzoomning är möjlig. När det gäller vindkraft i markanvändningskartan kommer kommunen att se över redovisningen.

ÖVRIGA YTTRANDE I RUBRIKSTRUKTUR

Här redogörs för inkomna synpunkter utifrån översiktsplanens rubrikstruktur. Alla yttranden i sin helhet finns registrerade och tillgängliga som original hos kommunen.

ÖVERGRIPANDE PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Allmänt

Myndighet, kommun och regionförbund

Regionförbundet Jämtlands län 2013-12-02

De övergripande planförutsättningarna skulle stärkas om det tydligare klargjordes att kommunen delar bilden att den ekonomiska hållbarheten representerar ett medel att nå social hållbarhet inom de miljömässiga randvillkoren.

***Kommentar:** Kommunen anser att självklart måste vi hålla oss inom de miljömässiga randvillkoren. I kommunens vision är dock de fyra hållbarhetsdimensionerna demokratiskt, socialt, ekologiskt och ekonomiskt likställda varandra.*

Ekologiska frågor

Privatpersoner

Jacob Rihne, Anton Strandberg, Oscar Wagenius 2013-11-27

Målet att minska utsläppen av växthusgaser försöker man nå genom att lokalisera bostäder, arbetsplatser, service och kultur så att transportarbetet minskas. De som bor på landsbygden och inte har så mycket till kommunala färdmedel drabbas värst. Om man försöker lösa ett problem kan det leda till att ett annat påverkas negativt.

***Kommentar:** Kollektivtrafiken i Östersunds kommun är inte självfinansierande utan kommunen betalar till för kommunen anser att det är viktigt med kollektivt resande. För att prioritera kollektivtrafik till ett område måste det finnas ett tillräckligt stort befolkningsunderlag. Genom att skapa en struktur där de flesta bor och som möjliggör god kollektivtrafik kan utsläpp av till exempel växthusgaser minskas. De utsläpp som den mindre andelen invånare som då inte har tillgång till kollektiva transporter alstrar får i dagsläget anses som godtagbart.*

UTMANINGAR

Aktiva medborgare i en aktiv stad

Politiska partier

Miljöpartiet 2013-12-02

Miljöpartiet framför redaktionella ändringar kring begreppet Vinterstaden. De anser att fokus inte är på profilen Vinterstaden utan på tillgänglighet till rekreations- och friluftsområden.

Kommentar: Texten kring begreppet Vinterstaden ses över.

STRATEGIER

Allmänt

Privatpersoner

Jacob Rihne, Anton Strandberg, Oscar Wagenius 2013-11-27

Översiktsplanen anger mycket om kostnader för kommunen. Vi undrar när kommunen tänkt att börja gå med vinst eller måste vi vänta till 2041. I vissa fall så är det så att man tror att det kommer bara att kosta och det kommer ta jättelång tid innan det blir någon förbättring. Det står inte exakt var ni ska få de pengar ni behöver för att göra detta.

Kommentar: En kommun är summan av alla dess invånare. Kommunens inkomster kommer från de som bor i kommunen och betalar skatt. Dessa inkomster använder kommunen till att till exempel bygga och underhålla vägar och parker, erbjuda så kallad välfärd genom förskola, skola och vård och omsorg av äldre och behövande samt tillhandahålla olika fritidsanläggningar. En kommun ska inte gå med vinst men eftersträva det som kallas god ekonomisk hushållning. Det vill säga att ha en liten buffert om något oförutsätt inträffar. Östersunds kommuns ekonomi är god men vi vet att förutsättningarna för den kommunala ekonomin kommer att förändras i takt med att det blir en större andel av invånarna som är äldre och därmed en mindre andel av de som arbetar och betalar skatt. Kommunen kommer i klarspråk att få mindre intäkter samtidigt som utgifterna ökar för att ta hand om de äldre. För att fortsättningsvis kunna erbjuda alla invånare välfärd och service är det extra viktigt att kommunen får fler som betalar skatt att bosätta sig i kommunen.

En attraktivare och hållbarare stad

Myndighet, kommun och regionförbund

Miljö- och samhällsnämnden 2013-12-13

Skrivningarna i översiktsplanen bör kompletteras med att gröna miljöer nära bostäder främjar fysisk aktivitet. I beskrivningen av en attraktiv blandad stad saknar nämnden gröna platser. Parker och gröna platser i den täta staden är oerhört viktiga mötesplatser och är en förutsättning för god bebyggd miljö. Gröna platser bör nämnas i samma sammanhang som gator, stråk med mera. Arkitektur och kulturhistoria beskrivs som viktiga för stadens attraktivitet. Nämnden saknar strandstråken, hamnen och Badhusparken som bidrar strakt till stadens attraktivitet och som mötesplatser.

Politiska partier

Miljöpartiet 2013-12-02

Miljöpartiet anser att strategin Bygg energisnål och hållbart bör kompletteras med att kommunen ska främja trähusbebyggelse. De anser också att begreppet hög ambition är för vagt och behöver skärpas till till exempel hög miljöambition. Utöver energisnålhet finns andra önskvärda mål inom byggandet, exempelvis giftfria byggnadsmaterial, minimalt byggavfall. Det är önskvärt att kommunen har en rådgivande roll i dessa frågor.

Moderata samlingspartiet 2013-12-05

Moderaterna anser att man ska vara försiktig med att kräva mindre butikslokaler när bygglov ges till nya bostadsområden. Utifrån hur det är idag i en del väl etablerade bostadsområden, där dessa lokaler istället används som bostad eller kontor, ser de inte att små näringsidkare av hantverkstyp ska kunna bära de lokalhyror som nybyggda lokaler kommer att innebära. De anser vidare att målet om levande stadsdelar med mindre butiker står i direkt motsatsförhållande till kommunens nuvarande ambition att utöka handelsytorna i Lillänge, Släpvnagen, Betongen och på Bangårdsgatan.

Moderaterna anser att kommunen aldrig ska ställa högre krav på nybyggnader än vad nationella lagar och normer anger. Detta för att vara förutsägbar och lika i vår bedömning och för att kommunen inte ska driva upp bostadspriserna i onödan.

***Kommentar:** Översiktsplanen kompletteras enligt miljö- och samhällsnämndens önskan. Kommunen anser att skrivningen "Genom rätt val av ..., byggnadsteknik, installationer och byggmaterial kan... bra bostadsmiljöer skapas" och exemplet med träbyggande rymmer det som miljöpartiet efterfrågar. Översiktsplanen kompletteras dock med att kommunen kan vara rådgivande i dessa frågor. När det gäller en precisering av hög ambition anser kommunen att det istället skulle begränsa inom vilka områden den höga ambitionen ska hållas. Med nuvarande skrivning ska nya byggnader generellt uppföras med en hög ambition. Byggnader som uppförs kommer att i de allra flesta fall stå i många år, kanske flera hundra år. Utifrån det perspektivet är det bra att möjliggöra för verksamheter integrerat med exempelvis bostäder för att få en levande stad. Även om nybyggnationer ofta ger högre hyror skapar det flyttkedjor i staden vilket kan frigöra andra äldre och billigare lokaler för mindre verksamheter eller föreningar. Kommunen vill förtydliga att det inte är i alla nya bostadsområden som det är tänkt att ha lokaler i bottenvåningarna utan vid gator med god genomströmning. Kommentar till handel se sidan 22. Kommunen har som mål att dels minska energiförbrukningen med 20 % dels vara en fossilbränslefri kommun till år 2030. För att ha chans att nå dessa mål behöver kommunen använda alla de möjligheter kommunen har för att styra utvecklingen åt rätt håll.*

Organisationer, föreningar och företag

Elöverkänsligas förening i Jämtlands län 2013-11-28

De gillar inte ordvalet bostadskarriär eftersom i dagsläget är det svårt om man är elöverkänslig att finna en fungerande bostad överhuvudtaget. De

anser att de lever i ett utanförskap där det viktigaste idag är att ha en bostad där de kan må bra.

Jämtkraft 2013-12-02

Jämtkraft anser att översiktsplanen bör förtydligas med att där fjärrvärme finns tillgänglig ska det vara förstahandsalternativet. Inom områden med fjärrvärme är värmepumpsteknik olyckligt då det minskar tätheten i fjärrvärmenäten. Värmepumpsteknik i kombination med fjärrvärme är ur ett kundperspektiv oftast en oekonomisk uppvärmningsform. Ur miljösynpunkt är värmepump inom fjärrvärmeområden ett sämre alternativ.

***Kommentar:** Skrivningen om bostadskarriär tas bort eftersom det primära är att man inom sin stadsdel/tätort ska kunna byta boendetyper efter livets olika skeden.*

Kommunen kan inte i sin myndighetsutövning styra vilken uppvärmningsform som ska väljas. Översiktsplanens strategi Bygg energisnålt och hållbart ger däremot en bild av vad kommunen vill uppnå och verka för genom till exempel rådgivning. Kommunen har ett mål om att energiförbrukningen ska minska med minst 20 %. Strategin att bygga inom befintlig stadsutbredning ger möjlighet att koppla på fler abonnenter på fjärrvärmenätet. Kommunen har dock gjort bedömningen att vid mycket energisnåla hus såsom passivhus och plushus är energibehovet så lågt att fjärrvärme inte är ett alternativ, främst utifrån fjärrvärmeleverantörens lönsamhetsmöjligheter. Översiktsplanen justeras dock för att förtydliga fjärrvärmens roll.

Privatpersoner

Ida Gustavsson, Annie Boberg 2013-12-02

Att bygga med trä har både för- och nackdelar. Det är positivt eftersom vi här uppe har stora resurser vilket gör det miljövänligt då frakten minskar. Det kan dock ge en ökad brandrisk om det inte byggs med tillräckligt stor kunskap. Används dessutom för mycket av resurserna så kan det ta slut. Trots detta tycker vi att det är bra ur ett miljöperspektiv.

***Kommentar:** Trähusbyggande kräver som allt byggande att det sker på ett korrekt sätt. I bygglovsprocessen granskas exempelvis brandrisken och vilka åtgärder som krävs för att skapa en säker byggnad. När det gäller resursfrågan bedömer kommunen inte att ett ökat trähusbyggande skulle äventyra tillgången på skog.*

Levande landsbygd

Politiska partier

Miljöpartiet 2013-12-02

Texten om vattenbruk anser miljöpartiet ska strykas.

Privatpersoner

Jacob Rihne, Anton Strandberg, Oscar Wagenius 2013-11-27

Det är bra att det ska satsas på biogasanläggningar inom jordbruket.

Kommentar: Kommunen anser att det finns en potential i vattenbruk för att framställa mat men att kunskapsläget kring vattenbruk behöver öka för att på ett ansvarsfullt och hållbart sätt kunna bedöma frågan. Detta står i översiktsplanen som ett ställningstagande. Tilläggas kan att det är Länsstyrelsen som beslutar om tillstånd för större vattenbruksanläggning. Kommunen har ingen vetorätt i frågan.

MARKANVÄNDNING

Beredskap för 5000 nya bostäder till 2040

Privatpersoner

Jacob Rihne, Anton Strandberg, Oscar Wagenius 2013-11-27

Det är bra att man ska investera i nya bostäder.

Förtätning av staden

Myndighet, kommun och regionförbund

Miljö- och samhällsnämnden 2013-12-13

Kartan på sidan 24 bör kompletteras med strandskogarna som viktiga rekreatiomsområden. Benämningen kvalitativa grönområden, icke kvalitativa grönområden eller grönområden med låga kvaliteter kan vara missvisande och bör undvikas i översiktsplanen.

Politiska partier

Moderata samlingspartiet 2013-12-05

Moderaterna känner viss oro för rekreationsskogarna mellan Torvalla och Odensala/Lillsjöområdet. I förtätning, integration och ihopbyggnad, som de tycker är bra, är det viktigt att behålla de skogsstråk som finns ner till Storsjöns stränder.

***Kommentar:** Kartan på sidan 24 kommer att kompletteras med strandskogarna. När det gäller klassningen av grönområden är det ändå viktigt att i ett översiktligt planläge ge någon form av inriktning var det kan vara acceptabelt att bygga. Översiktsplanen kompletteras dock med att områden med låga kvaliteter är en bedömning utifrån dagsläget och att dessa givetvis kan utvecklas till områden med höga kvaliteter men att det tar tid och kräver resurser. I kommande fördjupade översiktsplan kommer avvägningen om var exploatering kan ske göras. I denna avvägning ska flera parametrar tillgodoses. En av dem är god tillgång till kvalitativa grönområden/stråk bland annat ner till Storsjön.*

Organisationer, föreningar och företag

Frösö hembygdsförening 2013-11-20

Hembygdsföreningen vill förorda att kommunen intar en mycket restriktiv hållning inför utvecklandet av eventuella nya bostadsområden inom sydvästra Frösön. De vill särskilt peka på vikten av att behålla det öppna kulturlandskapet och de vida, riksbekanta vyerna från Sommarhagen, Frösö kyrka, Stocke och Kungsgråden. De instämmer i översiktsplanens omdöme att områdets kulturvärden utgör viktiga tillväxtresurser för kommunen och att miljön ska vara tillgänglig för alla. Hembygdsföreningen är övertygad om att ett kraftfullt utvecklingsarbete där kommunen och områdets kulturella aktörer, som idag med begränsade resurser låter Ortsbor och turister ta del av miljöns historia och kvalitéer, samverkar skulle kunna lyfta denna riksbekanta del av Jämtland till att bli en upplevelse- och rekreationsmiljö av internationell kaliber.

De föreslår att det kommande kulturmiljöprogrammet innefattar en särskild utvecklingsplan för sydvästra Frösöns kulturmiljövärden.

Frösö park 2013-11-29

Frösö park anger att det är bra att begreppet stad, ”Staden”, även omfattar Frösön i sin helhet och därmed även Frösö park. Det är en långsiktig riktigt syn på utvecklingen som ligger i linje med Frösö parks framtida planerande utveckling och intresse. Utifrån detta borde det även finnas en prioriterad kollektivtrafik ut till Frösö park både för redan etablerade arbetsplatser och kommande utveckling av området. Det är viktigt för en positiv utveckling både ur miljöhänsyn och som attraktionskraft.

Frösö park anser att det är synnerligen angeläget för Frösö park att markanvändningen även möjliggör för framtida bostadsbyggande med anledning av de föreslagna mindre begränsade bullerrestriktionerna.

***Kommentar:** Översiktsplanen anger att sydvästra Frösön har en nationellt unik kulturmiljö och beskriver vad i värdet består av. Den anger vidare att ny bebyggelse ska tillkomma mycket varsamt så att värdet inte går förlorat. Utifrån dessa skrivningar kommer avvägningar att behöva göras i varje enskilt fall. Sydvästra Frösön kommer att ingå i etapp 3 av kulturmiljöprogrammet som behandlar landsbygden. I nuläget är det för tidigt att avgöra exakt innehåll i programmet. Synpunkten kommer att övervägas i det kommande arbetet.*

Översiktsplanen anger inte var kollektivtrafiken ska dras men yttrandet kommer att vidarebefordras till Stadsbussarna. I dagsläget finns inga nya bullerbestämmelser beslutade. Kommunen som myndighet måste följa gällande bestämmelser. Om nya bullerbestämmelser tas fram kommer det troligen att innebära en förändrad situation för bebyggelse framförallt på Frösön. Det är då något som kommer beaktas i uppföljning och aktualitetsförklaring av översiktsplanen.

Privatpersoner

Richard Söderlund 2013-10-17

Det är glädjande att generella synpunkter/förslag på förbättringar till stor del tillgodosetts. Utställningsversionen har på så vis blivit tydligare. Det kvarstår dock diffusa formuleringar och kartredovisningar av förtätning av staden/stråket. Den omarbetning för ökad tydlighet som utlovades i samrådsredogörelsen har inte fullgjorts. Pappersversionen av markanvändningskartan samt den digitala naturinventeringskartan behöver förtydligas på flera sätt.

Det är positivt att översiktsplanen tydliggör att stråket kommer att hanteras i en kommande fördjupad översiktsplan.

När det gäller tidigare inlämnade synpunkter på primärt stråket har dessa inte på något sätt tillgodosetts. Så som stråket illustrerades under samrådet var tydligare för då visas att det är ett stort område som kan beröras.

Anna-Lena Nilsson 2013-10-21

Jag invänder mot att öppna upp bussgatan mellan Odenskogsvägen och Tranbärsvägen för allmän trafik. Husen längs Tranbärsvägen är placerade

utifrån att det är en kvartersgata och inte en genomfartsgata. Om bussgatan öppnas upp kommer jag att kräva ett plank.

Kerstin och Ivan Wettersten 2013-10-18

Trots massiva proteser har inga förändringar till det bättre gjorts i förslaget. Vi vidhåller att kraftigt öka befolkningen på en liten yta i ett befintligt bostadsområde aldrig blir bra. Att bygga flerbostadshus längs Lillsjövägen från Tranbärsvägen upp till bussgatan skulle helt förstöra områdets karaktär. Att öppna upp bussgatan för genomfartstrafik från Torvalla är oövertänkt med tanke på alla barn som cykla, springer eller går i området. Självklart kommer strax därefter även bussgatan mellan Tranbärsvägen och Odenskogsvägen att öppnas med ökad biltrafik som följd eftersom körsträckan nu är lika lång som cykelvägen. Vi anser att vi körs över totalt av förslaget. Vi vill ha kvar vårt naturområde med skidspår, skog och lugn och säker trafikmiljö för barn och vuxna.

Malin Eddebring 2013-11-19

Jag invänder mot öppnandet av bussgatan och vill inte se en utbyggnad i skogen. Många skolelever som rör sig i området till de bägge skolorna är det inte genomtänkt att skapa genomfartstrafik. Skogen används av eleverna året om. Det är viktigt med områden för rörelse både för elever och för alla andra i Odensala. Det stora oanvända fältet vid ”fotbollen” i Odensala istället kan användas, kanske för ett äldreboende.

Bertil Byström, Anders Enqvist 2013-11-19

Även om kommunen inte når 65 000 invånare år 2020 når kommunen säkert dit en dag och då borde det finnas platser som i det längre perspektivet rymmer tusentals lägenheter, nära skolor och köpcentra. Vi föreslår därför att området utefter Stuguvägen vid Furulund ändras från verksamheter till bostäder.

Anders Sandberg 2013-11-30

Är starkt emot planerna på att bygga ut skogsbevuxet friluftsområde samt att öppna bussgatan från Torvalla för trafik.

Tomas Wettersten, Elisabeth Nyman 2013-12-02

Vi tycker det är bedrövligt att kommunen inte ändrat förslaget kring östra Odensala trots stora protester från de boende. Vi vidhåller våra synpunkter från samrådet. Utöver det har vi synpunkter på kommunens svar i samrådsredogörelsen. Vi menar att kommunens argument om att använda befintlig VA-infrastruktur faller om lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) ska gälla. För då går det ju att använda LOD överallt även där det inte finns utbyggt VA-system. Vidare anser vi att risken för genomfartstrafik genom Odensala inte alls undviks om gatan utformas för lokaltrafik med låga hastigheter. Möjligtvis kan risken minskas. Alla bilister följer ju inte hastighetsgränser och trafiklagar.

Daniel Lidström Olsson 2013-12-02

Förtätningen i Torvalla-Odensala-centrum är i sig en bra idé men istället för bilvägar så bör cykel- och gångstråk utvecklas. Att öppna bussgatorna

mellan Torvalla och Odensala samt mellan Odensala och Odenskog är inte bra. Konsekvenserna för de boende har inte analyserats tillräckligt. Det skapar dessutom en allvarlig säkerhetsrisk vid skolorna och förskolorna. Gång- och cykelstråk medför att de boende slipper buller och avgaser.

Fredrik Larsson, Isak Borgefjäll 2013-12-03

De delar kommunens syn på förtätning mellan stadsdelar till exempel Torvalla-Odensala-Söder.

Ida Gustavsson, Annie Boberg 2013-12-02

Det är bra att nya bostäder ska byggas inifrån för det är då nära till service och ger bättre underlag till kollektivtrafiken. Det är ju ofta stor efterfrågan på bostäder så nära centrum som möjligt.

Birgit Eriksson 2013-11-26

Kommunen bör svara på vilka starka trender och omvärldsförändringar som ligger till grund för den kraftfulla expansion som förväntas. Man möter inte ungdomens bostadsbehov, de mjuka värdena i samhället värnas inte utan får stå tillbaka för ett kontraproduktivt synsätt. I ett försök att hindra centrumdöden ska staden byggas samman inifrån och ut vilket förändrar stadsbilden, men ger inte en levande stadskärna. Det finns mycket att kommentera i förslagen men min slutsats är att kommunen bör ta ett omtag på hela översiktsplanen och tänka på hela kommunens utveckling. Då kan en tydlig och aktiv målbild, som syftar till det samhälle kommunens invånare vill ha 2040. Målbilden ”Staden kring vattnet” är passiv och känns mest som ett skämt.

Kommentar: *Inför framtagandet av antagandehandlingen av översiktsplanen kommer framförallt kartorna att kvalitets- och tydlighetsgranskas. Översiktsplanens förslag är att öppna bussgatan mellan Torvalla och Odensala, inte mellan Odenskog och Odensala varför det inte kommer bli genomfartstrafik till Lillänge. Om bussgatan öppnas kommer den utformas för låga hastigheter och så att trafiksäkerheten blir god för även oskyddade trafikanter. Med en öppnad bussgata kan boende i Odensala även välja att köra österut via E 14 under till exempel rusningstrafik. En gata som utformas för lokaltrafik med låga hastigheter kommer inte att vara intressant att välja om man inte har ett ärende inne i Odensala. Det gör att risken med genomfartstrafik undviks. Översiktsplanen anger inte var och med vilken typ av bebyggelse som förtätningen Torvalla-Odensla-Söder ska ske. Det kommer att utredas närmare i den fördjupade översiktsplanen. I samrådsredogörelsen beskrev kommunen den befolkningsförändring som bland annat skett i Odensala. Idag bor ungefär en femtedel färre invånare i stadsdelen än när den byggdes. Det gör att det finns utrymme för fler människor att bor i stadsdelen. Kommunen värdesätter kvalitéer i boendemiljön som närhet, goda möjligheter för förflyttning med gång, cykel och kollektivtrafik, stadsdelsservice, kvalitativa grönområden för rekreation, motion och pedagogiskt lärande. Självklart kommer dessa ingredienser att balanseras vid en förtätning. Den fördjupade översiktsplanen kommer att redovisa alla dessa avväganden. I den kommer även mer detaljerade kartor att tas fram. I*

det arbetet kommer det finnas möjlighet att lämna synpunkter. Se även kommentarerna i samrådsredogörelsen sidorna 50 och 51. I den fördjupade översiktplanen kommer målet vara att knyta ihop Torvalla-Odensala-Söder. Det innebär att olika platser mellan E 14 och Opevägen/Rådhusgatan kommer att studeras, även marken vid "Fotbollen". Området öster om E 14 som är föreslaget för verksamheter är även riksintresseområde för totalförsvaret vilket ger begränsningar för bostadsbebyggelse i stor skala.

Det finns tre olika typer av vatten; dricksvatten, avloppsvatten och dagvatten. Det är dagvattnet som ska omhändertas genom LOD. De andra två vattentyperna kräver rörläggning. Därför anser kommunen att det finns vinning av att använda befintliga system. När det gäller risken för genomfartstrafik så är det lag på att följa de regler och förordningar som finns i trafiken. I stadsplaneringen kan kommunen inte arbeta utifrån att medborgarna skulle bryta mot lagen.

I den fördjupade översiktplanen kommer även möjligheterna för gång, cykel och kollektivtrafik att studeras noga för att skapa så bra förutsättningar för aktiva transporter som möjligt eftersom kommunen ser det som önskvärt att ersätta en del av dagens enskilda bilåkande med dessa. Kommunen arbetar på flera plan med att utveckla kommunen på ett sätt som ska göra att bland annat invånare trivs och näringslivet utvecklas för arbete åt så många som möjligt. Självklart ingår omvärldsbevakning i det arbetet. Jämtland konkurrerar med många andra regioner i Sverige. Jämtland har idag samma befolkning som i början på 1900-talet medan övriga Sveriges befolkning ökat markant. Östersund har sedan flera år en bostadsbrist. Sammantaget betyder det att för att kommunen ska kunna klara av att erbjuda en god välfärd framöver med ändrad demografisk situation behöver vi bli fler som arbetar och betalar skatt. Därför behöver också antalet bostäder öka.

Jordbruksmarken

Myndighet, kommun och regionförbund

Miljö- och samhällsnämnden 2013-12-11

Det bör förtydligas vad som är väsentliga samhällsintressen när det gäller tätorterna jämfört med Östersunds stad.

Politiska partier

Miljöpartiet 2013-12-02

Texten motiverar att kommunen ska följa miljöbalken vad gäller bebyggelse på jordbruksmark. Eftersom miljöbalken ändras från år till år vet vi inte hur den kommer att se ut år 2040. Av den anledningen bör översiktplanen tydligare uttrycka att jordbruksmarken inte ska bebyggas.

Moderata samlingspartiet 2013-12-05

Begreppet brukningsvärd jordbruksmark behöver definieras tydligare och att man då ser på begreppet på ett mer modernt sätt. En del av de ytor som man idag anser vara brukningsvärd är enligt sakkunniga för små för ett modernt jordbruk.

Privatpersoner

Bertil Byström, Anders Enqvist 2013-11-19

Det är mycket bra att texten kring bebyggelse och jordbruksmarken, speciellt mellan Odensala och Brunflo, stärkts.

Kommentar: Det är alltid bra med tydliga definitioner av begrepp, men kommunen ser inte i dagsläget att kommunen själv kan ta fram en definition. För att få en likriktning mellan olika kommuner och regioner borde staten ta fram en definition. När det gäller de undantag som preciseras i översiktsplanen har kommunen dock tolkat att utbyggnaden av de sex tätorterna inifrån och ut är ett väsentligt samhällsintresse. Tätorterna har en viktig funktion i kommunen som noder för omkringliggande landsbygd. Det är även viktigt att de har ett tillräckligt stort befolkningsunderlag för att upprätthålla en god servicenivå. Inom staden måste det noga avgöras i varje enskilt fall vad som är ett väsentligt samhällsintresse. Förutom att jordbruksmarken vid Ope-Torvalla ska bevaras kompletteras texten med att inom sydvästra Frösön har den brukningsvärda jordbruksmarken som håller landskapet öppet stor betydelse för attraktiviteten i området. Texten på sidan 27 om miljöbalken förtydligas. Brukningsvärd jordbruksmark är det begrepp som används i miljöbalken. Eftersom Jämtland saknar en ordentlig klassificering av jordbruksmarken likt den som till exempel finns i Skåne måste kommunen finna en definition. Kommunen har valt att arbeta med Jordbruksverkets blockkartering. Det vill säga den jordbruksmark som idag nyttjas och söks EU-medel för. I det valet finns givetvis både risk att marker som har potential att i framtiden vara viktiga för till exempel matproduktion missas och att marker som i framtiden inte är funktionella för det rationella jordbruket nu ändå ingår. Kommunen har dock i dagsläget inte hittat någon bättre definition av brukningsvärd jordbruksmark.

Rödösundet

Myndighet, kommun och regionförbund

Försvarsmakten 2014-01-20

Att utveckla området vid Rödösundet till bostadsområde är direkt olämpligt eftersom det skulle medföra skada på riksintresset. Försvarsmakten anser att förslaget bör utgå ur översiktsplanen.

Fortifikationsverket 2013-12-02

Det föreslagna stadsbyggandet vid Rödösundet ligger inom samrådsområde för Försvarsmakten. Fortifikationsverket vill påminna om totalförsvarets företräde vid konkurrerande intressen.

Vatten Östersund 2013-12-02

Både förtätning av områden och nya områden kommer att ge ett ökat behov av kommunala vatten- och avloppslösningar. Kommunen bör vara medveten om att det kan komma att påverka kommande års va-taxa. Vid Rödösundet finns idag inga kommunala ledningar. Vid en utbyggnad kommer vatten och avlopp att behöva ordnas för området.

Organisationer, föreningar och företag

Swedavia Åre Östersund Airport 2013-12-02

Även om förslaget till ny stadsdel är borttaget ur översiktsplanen kvarstår möjligheten till sammanhållen bebyggelse. Därför vill Swedavia fortsatt hänvisa till synpunkterna under samrådet (vikten av riksintresset och influensområdet för buller, belysningspunkter och byggnadshöjder).

Privatpersoner

Bo och Jeanette Ryman 2013-11-28

Det är bra att planerna på en ny stadsdel har tagits bort, men det kvarstår ändå obesvarade frågor angående det markerade området. Var inom det markerade området kommer det att byggas? Vilka risker finns för vårt dricksvatten vid en byggnation? Vem bär ansvar om något händer? Vi vill ha garantier för att få behålla vårt dricksvatten. I förslaget anges att stranden ska vara till fördel för alla boende i området. Vilken strand och hur har kommunen tänkt att nyttjandet ska se ut? Vägföreningen ställer också frågan vilken ökad belastning vägen håller för?

Det vore bättre att området får fortsätta vara ett fint natur- och fritidsområde. Kommunen kan istället rusta upp den naturstig som finns. Dessutom finns det både polis och militärt övningsområde samt buller i området. Ett bättre alternativ till bebyggelse anser de är upp mot Spikbodarna och efter Stuguvägen där det finns service, handel och kommunikationer inom rimliga avstånd.

Daniel Lidström Olsson 2013-12-02

Det är självklart och helt rätt i tiden att som grundläggande princip etablera nya stadsdelar nära stadskärnan för att minska transportavstånden. Storsjöstrand är ett bra exemplet på det. Däremot följer inte förslaget om stadsdel Knytta och Rödösundet dessa principer. Det är för långt från centrum för att folk inte ska välja bilen som primärt transportmedel. Befolkningsmängden kommer inte bli tillräckligt stor för att kollektivtrafiken ska kunna ha hög frekvens på bussturena.

Kommentar: Området med sammanhållen bebyggelse av bykaraktär tas bort ur översiktsplanen med anledning av Försvarmaktens intressen. Kommentarer kring stadsdel Knytta se nedan.

Stadsdel Knytta

Myndighet, kommun och regionförbund

Vatten Östersund 2013-12-02

Området ingår idag inte i verksamhetsområdet, vilket kan innebära särtaxa. För att tillkommande bostäder ska få samma villkor som en ny stadsdel behöver det här utredas vidare.

Privatpersoner

Erik J Bergström 2013-10-14

Hur kommer det ovanliga fornminnet (obränd kalkugn), registrerat i Jamtlis fornlämningsregister, hanteras inom den blivande stadsdelen?

Marcus Ågren, Andréa Bucknor 2013-12-02

Vi vill inte att kommunen skapar stadsdel Knytta. Vi har köpt tomt och ska börja bygga i vår. Vi vill bo ute på landet med skog och gröna ängar inpå knuten men ändå ha närhet till staden. Här kan barnen i Böle byskola ta del av undervisningen i naturen och här finns plats för dem att springa och leka ute. Inom den tänkta stadsdelen finns många fina stigar där vi går mycket. Vårt fina paradiset förvandlas till en betongstadsdel om kommunen fullföljer sina planer vilket känns väldigt tråkigt. Vi vill därför att man tänker igenom förslaget en extra gång, vilka konsekvenser det kommer att få för de som redan bor där.

Gunilla Ågren 2013-12-02

Jag är emot en stadsdelsutbyggnad och anser istället att kommunen ska främja en småhusbebyggelse samt utveckla de vandringsstigar som finns i skogen för att möjliggöra för både annersia- och stadsbor att använda den vackra naturen. Annersia är ”på landet”. En känsla som jag vill ha kvar. En del av översiktsplanens strategier och ställningstaganden följs inte i förslaget stadsdel Knytta. Exempel på det är Bevara och utveckla landskapets natur-, kultur- och rekreationsvärden, Att förstärka kommunens friluftprofil är både en folkhälsosatsning och en tillväxtfaktor, Utemiljön vid förskolor och skolor ska ge goda förutsättningar för motorisk och kognitiv utveckling hos barnen samt förbättrad allmän hälsa exempelvis skydd mot UV-ljus, stärkt immunförsvar och kondition. När skogen bebyggs försvinner dessa värdefulla miljöer. Hur trafiksituationen över Vallsundsbron kommer att lösas eftersom det redan idag är problematiskt med framkomlighet vid rusningstrafik. Hur kommunen tänker lösa skolor för de barn som eventuellt skulle bo i den nya stadsdelen.

Fredrik Larsson, Isak Borgefjäll 2013-12-03

Det är inte så smart att bygga en ny stadsdel på ”Annersia”. Det leder till för mycket motorfordonstransporter. Det kommer troligtvis även leda till långa köer på Frösöbron och Vallaleden på mornar och eftermiddagar. Istället kan man bygga bostäder på ovansidan E 14 där det är föreslaget verksamheter. Då har man nära till skogen, centrum och färdleder.

***Kommentar:** Vid skapandet av en ny stadsdel är det givet att det är kommunalt vatten och avlopp som är aktuellt. För stadsdelen kommer en fördjupad översiktsplan att tas fram. I den kommer bland annat frågor om vatten, avlopp, fornminnen, grönstruktur, bebyggelsestäthet, skolbehov samt trafik klargöras. Kommunen förstår att det inte upplevs positivt när ens framtida boendemiljö förändras på ett sätt som man själv inte uppskattar. En stad blir dock aldrig färdigbyggd utan varje tid sätter sina spår i landskapet och den befintliga stadsväven. Kommunen har en tydlig önskan om att växa bland annat för att om vi blir fler invånare som betalar skatt så finns möjlighet att bibehålla och utveckla vår gemensamma välfärd. Att koncentrera bebyggelsen vid brofästet är bra dels för att minska konflikterna med jordbruket så att ett aktivt jordbruk kan utvecklas och*

därmed hålla det vackra landskapet öppet dels att skapa ett tillräckligt stort underlag för att kunna få kollektivtrafik med god turtäthet. Det sistnämnda gör att det finns möjlighet att trafikmängderna inte behöver öka fullt så mycket som vore fallet utan kollektivtrafik. Byggande av bostäder vid Furulund, se kommentar sidan 16.

Skogskyrkogård

Privatpersoner

Fredrik Larsson, Isak Borgefjäll 2013-12-03

Det är inte ett genomtänkt och optimalt förslag att placera en skogskyrkogård i den nu välanvända och uppskattade skogen mellan Odensala och Torvalla. En kyrkogård bör placeras i utkanten av samhället istället. I framtiden kan skogen mellan Odensala och Torvalla användas till något mer attraktivt till exempel bostäder. Det skulle kunna bli ett eftertraktat område med ypperliga förutsättningar så som vacker utsikt över Storsjön och fjällen, närhet till skog och elljusspår och E 14 nära för miljösamt, enkel som snabb transport till stan och Lillänge.

***Kommentar:** Östersunds församling har skyldighet att tillhandahåller begravningsplatser. De har påtalat att de har behov av fler ytor för begravningsplatser och då integrerat i staden. En kyrkogård har många besökare, merparten av dem är ofta äldre personer. Ibland har dessa äldre inte möjlighet av olika anledningar att använda bil. Utifrån det perspektivet är det viktigt att kunna nå kyrkogården med kollektiva färdmedel. Det är svårare att lösa om kyrkogården ligger i utkanten av staden. Området är som Larsson/Borgefjäll skriver ett uppskattat skogsområde. Skulle det bebyggas som de föreslår försvinner skogen medans om en skogskyrkogård anläggs på det sätt som anges i översiktsplanen kommer området fortfarande vara en skog som man kan vistas i.*

Landsbygden

Privatpersoner

Birgitta Näsman 2013-10-29

Översiktsplanen bör innehålla uttalade möjligheter till kompletteringsbebyggelse i Bjärme by. Översidan av vägen som går genom byn är särskilt lämplig.

***Kommentar:** Översiktsplanen är en strategisk plan och innehåller därför inga exakta områden för ny bebyggelse. De strategier och ställningstaganden som finns för landsbygden behöver därför appliceras på den önskade platsen för att man ska kunna avgöra om det är lämpligt att bygga eller ej. Markägare eller annan intresserad kan söka ett planbesked av kommunen för att få en första bedömning om kommunen anser att det är lämpligt att gå vidare med detaljplaneläggning.*

STÄLLNINGSTAGANDEN ALLMÄNNA INTRESSEN

Bebyggelse

Politiska partier

Miljöpartiet 2013-12-02

Lägg till en punkt om att vid nybyggnation ska all hårdgjord yta kompenseras, till exempel genom gröna tak, träd, balkongplanteringar. På så vis skapas koldioxidsänkor, god dagvattenhantering samt bidrar till det gröna rummet.

I ställningstagandet om att alla medborgare har rätt till ett eget boende bör eget strykas eftersom det är svårttolkat vad som menas. Betyder det en egen ägd lägenhet? Gäller det även gymnasieungdomar? Vi anser också att det krockar med den skrivningen om att aktivt minska boendeytan per person.

***Kommentar:** Kommunen anser att det är för kategoriskt att säga att all hårdgjord yta alltid ska kompenseras. Läget för nybyggnationen behöver präglade behoven av kompensation. I ett förtätningsprojekt är behoven stora medan vid byggnation på landet är behoven mindre. Översiktsplanen innehåller flera ställningstaganden som kommunfullmäktige antagit i olika sektorsplaner. Ställningstagandet om eget boende kommer från kommunens plan för socialtjänsten. I den planen åsyftar eget inte egenägd utan att man står själv på hyreskontraktet. För tydlighet ändrar inte översiktsplanen i dessa tidigare beslut. Kommunen kan heller inte se att egen bostad i den mening som åsyftas krockar med att aktivt minska boendeytan per person.*

Kulturmiljö

Privatpersoner

Fredrik Larsson, Isak Borgefjäll 2013-12-03

Det är bra att översiktsplanen lägger stor vikt vid att skydda och bevara äldre byggnader. Det är viktigt att tidstypiska drag respekteras av människor och framförallt av de som bestämmer över hur staden ska utvecklas och bevaras. Att behålla den åldrande, oftast vackra arkitekturen i de äldre byggnaderna i en blandning med utvecklingen av toppmoderna byggnader är något väldigt uppskattat och något som kan stärka stadens position på Sveriges arkitekturkarta.

Samhällsservice

Politiska partier

Miljöpartiet 2013-12-02

Skrivningen kring bilfria zoner är vag. Hur stor är en bilfri zon?

Organisationer, föreningar och företag

Handikappsamverkan Östersund 2013-12-05

När det gäller den kommunala äldrevården har Handikappsamverkan följande synpunkter:

Boendet ska anpassas så att alla kan bo och att det bara undantagsvis ska finnas särlösningar. Exempelvis om man inte är dement ska man inte behöva bo bland dementa personer.

Individuella anpassningar kan, i undantagsfall, vara bra.

En sak som kan vara bra för en del kan vara direkt skadligt för andra varför lyhörddhet behövs.

***Kommentar:** Översiktsplanen anger en inriktning men ger inte alltid svar på hur det ska lösas i detalj. I arbetet med att ta fram bilfria zoner måste bland annat utbredningen studeras. Hur eventuellt andra kommuner löst frågan kan ge värdefull information i det fortsatta arbetet. Troligt är också att de bilfria zonerna kommer att behöva anpassas till respektive plats eftersom trafikstrukturen ser olika ut vid olika skolor.*

I kommunens myndighetsutövning genom bygglovprövning är tillgänglighet en av aspekterna som kontrolleras. I övrigt vidarebefordras yttrandet till förvaltningen Vård och Omsorg.

Handel

Politiska partier

Miljöpartiet 2013-12-02

Om målet om fossilbränslefri kommun samt ställningstagandet om att satsa på livskraftiga stadsdelar ska kunna följas bör det finnas starkare skrivningar kring att extern handel enbart ska förekomma i form av handel med skrymmande varor. Den gällande handelspolicyn är uppenbart för svag då flertalet butiker för dagligvaror tillåts i Lillänge.

Privatpersoner

Börje Estmo 2013-12-02

Åtgärder för att behålla affärer i Östersunds centrum är mycket viktigt.

Åtgärder kan vara bättre parkeringsmöjligheter, parkering med p-skiva samt bättre marknadsföring för parkeringsmöjligheterna.

Daniel Lidström Olsson 2013-12-02

Handeln i Östersund bör regleras betydligt striktare. Endast centrum bör vara prioriterat område. Lillänge har idag outhyrda lokaler och ytterligare förändringar blir då Systembolaget flyttar till Ica Kvantums nya handelsplats. Mot den bakgrunden bör inte Lillänges planerade utbyggnad ske de närmaste åren. Istället bör det satsas på ett livligare torg och en mer levande stadskärna. Själva torget är det inget fel på, det har potential att blir en trevlig mötesplats, men behöver bli en naturlig knutpunkt.

Ombyggnationen av stråket ner mot Badhusparken var ett steg i rätt riktning. Ett annat sätt kan vara att skapa handelsytter norr om torget.

Kommentar: Översiktsplanen håller fast i gällande handelspolicy vilken koncentrerar handeln till två platser, centrum och Lillänge samt ”mat där folk bor”. Det är rimligt med två lokaliseringar eftersom all typ av handel inte kan rymmas i centrum till exempel skrymmande varor. Två koncentrerade platser har till skillnad från en utspridd handelsbild möjlighet att ha en utbyggd infrastruktur för alla trafikslagen vilket kan minska klimatbelastningen och öka tillgängligheten för de utan bil. Det är givetvis viktigt att hitta en balans mellan dessa två platser i mängden handelsyta samt att respektive plats utvecklar sina starka sidor för att på bästa sätt komplettera varandra. I detta arbete är kommunen en part, fastighetsägare och näringsidkare är andra viktiga parter i utvecklingsarbetet. När det gäller stadsdelsbutikerna finns en noterad trend i Sverige att stormarknaderna tappar till förmån för mellanstora livsmedelsbutiker vilka efterfrågar utökningsmöjligheter för att möta efterfrågan (DN 16 jan 2014). Översiktsplanen ger utrymme för det.

Jord- och skogsbruk

Privatpersoner

Ida Gustavsson, Annie Boberg 2013-12-02

Det är bra att odlingsmarken inte ska minska, den behövs för biobränsle och matodling. Det borde satsas på biobränsle och alltså skapa mer odlingsmark. Det kommer att bli en hög efterfrågan och ökad konkurrens om de få odlingsmarkerna som finns kvar.

Jacob Rihne, Anton Strandberg, Oscar Wagenius 2013-11-27

Det är bra att kommunen investerar i jordbruk och jordbruksmark.

Rennäring

Organisationer, föreningar och företag

Ohredahke sameby 2013-10-29

Samebyn har bifogat en karta med deras intresseområden inritade.

Kommentar: Ställningstagandet om samråd med samebyarna ändras från ”samebyarnas regioner” till samebyarnas samrådsområden”.

Turism

Politiska partier

Miljöpartiet 2013-12-02

Ställningstagandena om Vinterstaden och tillgänglighet till Vearnes flygplats ska strykas. Ändra ställningstagande om att öka möjligheterna för chartertrafik till tåg istället för flyg för att minimera resornas klimatpåverkan.

Utöver det har miljöpartiet ett antal redaktionella ändringar.

Kommentar: *Besöksnäringen är kommunens största näring. Många företagare nyttjar vintern med attributen snö och is i sina turismprodukter. Även kommunens val av profil som Vinterstad har starka kopplingar till möjligheten att uppleva vintern. De klimatförändringar som är beräknade för Jämtland visar på kortare säsong och mer temperatursvängningar runt noll grader. Det kan betyda att vissa delar i dagens utbud inte kommer att fungera på ett hållbart sätt framöver. Av den anledningen behöver frågan studeras för att kommunen ska behålla sin attraktionskraft. Östersunds läge i världen medför att både invånare och besökare behöver kunna resa på ett fungerande sätt. På vissa distanser med till exempel tåg och på andra betydligt längre resor med flyg. Redan idag använder många Vaernes flygplats som avreseort. I de flesta fall måste transferen dit lösas med egen eller hyrd bil. Om tågtrafiken förbättras på Mittbanan kan kollektiva och hållbara transporter ske till och från flygplatsen vilket gagnar bland annat besöksnäringen och givetvis miljö. Översiktsplanen innehåller flera ställningstaganden som kommunfullmäktige antagit i olika sektorsplaner. Ställningstagandet om ökade möjligheter trafik till och från Åre-Östersunds flygplats kommer från kommunens plan för trafik. För tydlighet ändrar inte översiktsplanen i dessa tidigare beslut. Däremot kompletteras ställningstagandet med att även utveckla tågtrafiken för att stärka turismutvecklingen.*

Kommunikationer

Myndighet, kommun och regionförbund

Trafikverket 2013-11-11

Trafikverket ser positivt på att kommunen i sin översiktsplan betonar att Östersund ska erbjuda en stadsmiljö som gör det enkelt att vara fysiskt aktiv i sin vardag och att det är viktigt att se till ”hela resan” i stads- och trafikplaneringen. De instämmer i målet att fortsätta bygga inom den samhällsstruktur som vi redan investerat i. Trafikverket utgår från att Östersunds kommun även fortsättningsvis kommer att samverka enligt den överenskommelse som upprättats mellan dem och kommunen. För Mittbanan och bangården vid Östersunds central anger Trafikverket att eftersom kommunen nekar dem rivningslov av ”gamla kontoret” vilket medför att viktig spårkapacitet förloras tänker Trafikverket istället behålla järnvägsspåren till ”före detta maskinverkstaden”. Det kommer att påverka kommunens bostadsprojekt Storsjöstrand etapp 4.

Politiska partier

Miljöpartiet 2013-12-02

Miljöpartiet anser att ett ställningstagande om att vid nybyggnation ska en låg parkeringsnorm gälla. Det ska istället ställas höga krav på cykelparkeringar samt möjlighet till bilpool. De hänvisar till Eskilstuna kommun som exempel. Miljöpartiet stödjer inte förbifart Brunflo. Den fördärvar stora delar av kulturlandskapet. De anser också att i omställningen mot ett hållbart samhälle måste tung trafik läggas om till järnväg vilket gör att förbifarten inte blir nödvändig.

Kommentar: Ett ställningstagande om att parkeringsnormen ska ses över för att skapa hållbara transportlösningar läggs till. E 14 är en statlig europaväg. I den Nationella planen prioriterar staten sina vägsatsningar varav förbifart Brunflo är en. Kommunen kan konstatera att det finns både positiva och negativa konsekvenser av en förbifart. Positivt är en viss tidsvinst i ett regionalt och nationellt perspektiv. Det ger minskade störningar av tung trafik samt ökad trafiksäkerhet i centrala Brunflo. Negativt är miljöpåverkan på landskapsbilden, kulturmiljön, jordbruket och till viss mån naturmiljön samt bullerpåverkan. Översiktsplanen kompletteras med ställningstagandet att kommunen anser att hög ambition ska finnas när det gäller vägens utformning och placering i landskapet så att den märks så lite som möjligt.

Privatpersoner

Richard Söderlund 2013-11-14

Richard tycker att översiktsplanen på ett mer framträdande sätt skulle kunna beskriva hur kommunen vill öka cykelåkandet inom kommunen.

Bertil Byström, Anders Enqvist 2013-11-19

De tycker att det är mycket olyckligt med förbifart Brunflo eftersom det sannolikt kommer att innebära intrång på åkermark samt göra att Brunflo hamnar på sidan av. Det finns risk att brunfloborna handlar i Lillänge istället för i Brunflo. De tycker att det vore bättre att satsa på utbyggnad av Brunflo istället för Knytta.

Bengt Swahn 2013-11-29

Den tidvis mycket förorenade luften i Östersunds innerstad har behandlats för lite i översiktsplanen. Med kraftig växande invånarantal inklusive utbyggnaden av Storsjöstrand och Knytta, kommer trafiken öka kraftigt på bland annat Rådhusgatan, Strandgatan och Frösöbron. Det är redan i dag lång väntetid för att komma ut på Strandgatan från Glashyttan. Med utbyggd Storsjöstrand förvärras situationen. Det behövs därför överfarter i båda ändarna av Storsjöstrand. Om denna överfart läggs i förlängningen Grängsgatan kan den byggas på och förlängas till en bro över till Frösön. På så sätt kan både luftproblem och trafikproblem överbryggas.

Ingemar Persson 2013-12-02

Den tänkta dragningen av E 14 i Brunflo är inte bra av många anledningar.

Roger Olsson 2013-12-03

I samband med att stadsdel Knytta byggs vore det bra med en ny vägsträckning mellan Vallsundsbron och Rödmyren för då kan den även användas av boende i Fåker och Bjärme vilket minskar avståndet till Östersund och avlastar områdena kring gamla Vallsundet, Böle skola och Sandviken.

Daniel Lidström Olsson 2013-12-02

Jag glädjs över att översiktsplanen lyfter vikten av att utveckla regionens kommunikationer. I första hand bör kommunikationerna mellan Sundsvall-Östersund och Åre-Östersund stärkas eftersom de trafikstråken nyttjas mest.

Det är viktigt att kommunens politiker lyckas motivera varför det är viktigt för regeringen så att statliga pengar från Trafikverket kan nyttjas. Både för näringslivet och turismen är det av högsta vikt att vi har fungerande modern infrastruktur.

Fredrik Larsson, Isak Borgefjäll 2013-12-03

Vi delar kommunens syn när det gäller förbättrade kommunikationer både på lång och kort distans, det vill säga med tåg, buss, gång och cykel. Vi vill dock poängtera vikten av att förbättra kommunikationerna för resor från 6 km och uppåt. Busstrafiken måste bli attraktiv. Både tätare trafik och sänkta priser är behövligt.

Ida Gustavsson, Annie Boberg 2013-12-02

Det är mindre bra att flytta E 14 eftersom de närboende kommer att påverkas negativt och tidsvinsten enbart sägs vara en minut. Istället borde pengarna användas till att laga trasiga vägar.

Jacob Rihne, Anton Strandberg, Oscar Wagenius 2013-11-27

Det är bra att kommunen satsar mer på den lokala trafiken med utbyggnader nära busshållplatser och tågstationer. Bra är även att nya bussar går på biobränsle eller elektrisk energi för att minska växthusgaserna.

***Kommentar:** Översiktsplanen lyfter fram aktiva transporter däribland cykling utifrån ett mark- och strukturperspektiv. Däremot rymmer inte översiktsplanen ställningstaganden för hur kommunen kan arbeta med beteendeförändring. Det sker i andra dokument och handlingsplaner. Förbifart Brunflo se kommentar ovan. Kommunen har dessutom beslutat att om förbifart Brunflo byggs ska ett arbete i samråd med medborgarna om hur Brunflo ska utvecklas när det gäller till exempel bostäder, service, natur och rekreation genomföras. I det arbetet finns möjlighet att stärka Brunflo som ort. Översiktsplanen möjliggör för utbyggnad både i Brunflo och i Knytta. Det kommer att vara efterfrågan som avgör var det byggs. Att bygga en ny bro är en avsevärd kostnad. Kommunen anser inte att det går att prioritera inom översiktsplanens tidshorisont utifrån de trafikmängder som är idag och som förhoppningsvis kommer att minska framöver genom bland annat överflyttning till aktiva och kollektiva transporter. Studier från andra städer visar dessutom att ringleder eller stora trafiksystem ökar trafikarbetet vilket inte kommer att minska föroreningsnivån i luften. Hur vägdragningarna till och inom stadsdel Knytta ska se ut kommer att studeras i den efterföljande fördjupade översiktsplanen för stadsdelen. Översiktsplanen lyfter fram betydelsen av attraktiv kollektivtrafik genom flera olika lösningar. På längre sträckor prioriterar översiktsplanen dels Mittbanan genom spårbunden kollektivtrafik dels kollektivtrafik till de sex tätorterna. Däremot hanterar inte översiktsplanen prissättning, se även kommentar på sidan 7.*

Vatten

Myndighet, kommun och regionförbund

SGU 2013-12-02

Vattenmyndigheten har bedömt att grundvattenförekomsten Brunflo har mycket stor potentiell föroreningsbelastning vilket bör framgå i översiktsplanen.

Vatten Östersund 2013-12-02

Ställningstagandet om att Storsjön ska ha god dricksvattenkvalitet behöver förtydligas. Ska vattnet i hela sjön gå att dricka direkt utan rening? Det skulle vara önskvärt, men att säga att Storsjön har drickskvalitet är inte att rekommendera. Normalt ska inte vatten från sjöar och vattendrag drickas utan rening. Ställningstagandet om kommunalt avloppsvatten och dagvatten och EU:s vattendirektiv bör ändras så att det är sjöarna och vattendragen som ska uppfylla EU-ramdirektivet. Att utsläppen ska uppfylla kraven är orimligt och skulle innebära avsevärt högre va-taxa. Ställningstagandet om öppna och fördröjande system för dagvatten bör formuleras om eftersom alla öppna system inte per automatik är fördröjande. Ställningstagandet om att bryta sambandet mellan dagvatten- och spillvattensystem bör formuleras om. Nuvarande formulering innebär att minskad belastning på dagvattensystemet ger färre bräddningar vilket är fel. Vilken VA-plan åsyftas i ställningstagandet om riktlinjer för anslutning av enstaka fastigheter till närliggande verksamhetsområden? När det gäller Gövikens reningsverk, vad innebär utökningsmöjlighet? Ska reningsverket byggas ut för att fler ska kunna koppla på sig eller är det ytterligare reningssteg som avses?

Översiktsplanen innehåller skyddsavstånd till Gövikens reningsverk. I kommunen finns sju andra avloppsreningsverk som behöver liknande skyddsavstånd. Dessutom anser Vatten Östersund att det behövs skyddsavstånd för nybyggnation runt flera va-anläggningar och utrymme för säkerhetshöjande åtgärder.

Politiska partier

Miljöpartiet 2013-12-02

Miljöpartiet förordar inte vattenbruk varför de anser att ställningstagandet ska strykas.

***Kommentar:** Bilagan kompletteras med information om grundvattenförekomst Brunflo. Ställningstagandet om Storsjöns dricksvattenkvalitet justeras till att det ska uppfylla EU:s vattendirektiv. Syftningsfelet kring avlopps- och dagvatten justeras. Förtydliganden sker vad gäller öppna system och samband spill- och dagvatten. Kommunen anser att en VA-plan behöver tas fram för att bland annat klara ut ovanstående fråga. Utökningsmöjligheten vid Göviken är kopplad till framtida behov av att säkra råvattenkvaliteten oavsett orsak. Skyddsavstånd för övriga avloppsreningsverk (200 meter), vattenverk (200 respektive 50 meter), pumpstationer, tryckstegring samt reservoarer (25 meter) läggs till. Vattenbruk, se kommentar på sidan 11.*

Privatpersoner

Annika Borgh 2013-12-02

Stoppa fiskodlingar i Storsjön. Vi måste vara rädda om vattnet och inte tillåta att kortsiktiga ekonomiska intressen som storskaliga fiskodlingar förstör en av våra viktigaste resurser. Parasitutbrottet i Östersund visar på hur besvärligt det är om vattenkvaliteten i Storsjön skulle försämrans. Försämrade vattenkvalitet medför ökade kostnader i form av ökad rening både för det kommunala vattnet och enskilda till exempel lantbrukare. Därtill kommer att förorenat vatten förtar en hel del av upplevelsen när man är ute i naturen, vilken är en av de stora drivkrafterna för att bo i Jämtland.

Ida Gustavsson, Annie Boberg 2013-12-02

Det är bra att Storsjön ska skyddas mot föroreningar för att vi inte ska drabbas av något liknande cryptosporidium.

Kommentar: Vattenbruk, se kommentar på sidan 11.

Naturmiljö och friluftsliv

Privatpersoner

Börje Estmo 2013-12-02

Behåll skogen runt Lillsjön, speciellt skogspartiet mellan E 14 och Lillsjön.

Fredrik Larsson, Isak Borgefjäll 2013-12-03

Det är bra att översiktsplanen lyfter fram främjandet av god utemiljö. Vegetation och grönt i staden där man kan vistas är viktigt för befolkningens välbefinnande.

Ida Gustavsson, Annie Boberg 2013-12-02

Det behöver tas större hänsyn till våtmarker inom skogsbruk och jordbruk. Restaurering av rikkärr och nyanläggning av våtmarker och småvatten bör fortsätta. I odlingslandskapet och på sötvattenstrandängar behövs skötsel och hävd för att förbättra tillståndet för de arter som är knutna till dessa miljöer.

Kommentar: Översiktsplanen föreslår att ett naturreservat ska bildas runt Lillsjön. I det föreslagna området ingår ovan angiven skog. Översiktsplanen anger översiktliga ställningstaganden hur naturmiljön ska hanteras. Andra kommunala planer och program till exempel Plan för naturvård och park samt kommande grönpromgram ger mer detaljerade ställningstaganden.

Energi, avfall och resurser

Myndighet, kommun och regionförbund

SGU 2013-12-02

SGU hoppas att täktområdet vid Rannåsen efter avslutad täktverksamhet fortsättningsvis kan hålla berggrundsblottningarna fortsatt tillgängliga. Som typområde för Kyrkåskvartsiten har berggrundsblottningarna i tåkten ett högt geologiskt vetenskapligt värde.

Miljö- och samhällsnämnden 2013-12-13

Ställningstagandet om avfall ska överensstämja med miljökvalitetsmålet
God bebyggd miljö, att mängden avfall ska minska.

Åre kommun 2013-11-20

Åre kommun delar Östersunds kommuns ställningstagande mot
prospektering, provbrytning och brytning av uran.

Regionförbundet Jämtlands län 2013-12-02

Kommunens ställning i uranfrågan följer Regionförbundets syn, vilket är
mycket positivt.

Privatpersoner

Fredrik Larsson, Isak Borgefjäll 2013-12-03

Det är mycket bra att kommunen vill bygga alla nya hus så energisnåla som
möjligt. Byggnader är en av de största energibovarna i Sverige och världen.
Att kombinera det med bebyggelsestråken där det är billigt att installera
miljöanpassad uppvärmning i form av fjärrvärme är bra.

Ida Gustavsson, Annie Boberg 2013-12-02

Det är bra att översiktsplanen tar ställning till ingen uranbrytning.
Uranbrytning frigör radioaktiva gaser, radioaktivt damm, skadar landskapet
och orsakar utsläpp av föroreningar i vattendrag, vilket inte är bra. Det är
bra att översiktsplanen främjar passivhus eftersom det minskar
förbrukningen av ej förnyelsebar energi. Det samma gäller
ställningstagandet att bebyggelse ska placeras så att sol och vind kan
användas för att minska energiåtgången.

Jacob Rihne, Anton Strandberg, Oscar Wagenius 2013-11-27

Det är bra att översiktsplanen handlar mycket om att förbättra miljön och
minska kolidooxisutsläppen till exempel genom att bygga passivhus och
plushus.

***Kommentar:** Synpunkten om tåkten vid Rannåsen vidarebefordras till
tillsynsmyndigheten Miljö & Hälsa för notering i ärendehanteringssystemet.
Ställningstagandet kring avfall justeras.*

Hälsa och säkerhet

Myndighet, kommun och regionförbund

Trafikverket 2013-11-11

Vid etablering av master och vindkraftverk behöver hänsyn tas till
järnvägsanläggningar och dess trafikering utifrån olika aspekter. Även
vindkraftverk som placeras långt ifrån en järnvägsanläggning kan störa
Trafikverkets interna telekommunikation (MobiSIR). Trafikverket påtalar
vilka byggnadsfria avstånd som gäller enligt vägagen. Trafikverket är
mycket restriktivt till att tillåta ytterligare anslutningar kring E 14 och väg
87.

I de fall kommunen som planerande myndighet gör avsteg från gällande bullerriktvärden anser Trafikverket att det kan vara accepterat så länge god boendemiljö fortfarande kan uppnås. Trafikverket anser då att kommunen ansvarar för eventuella bullerstörningar i framtiden. Kommunen har nämligen då gjort en medveten avvägning mellan risken för bullerstörningar i framtiden och andra allmänna intressen.

Trafikverket ser positivt på att kommunen lyfter fram vikten av att riskanalyser ska upprättas kring farligt godsleder.

Miljö- och samhällsnämnden 2013-12-13

Det är bra att ha ambitionen att sänka riktvärdena till 65 dB(A). Däremot anser nämnden att det är en svag skrivning, ”på sikt” och anser att det är önskvärt med en tydligare målsättning.

Vatten Östersund 2013-12-02

Delar av Minnesgårdets vattenverk ligger under flödesnivån för samhällsviktiga verksamheter. Det kommer att innebära stora kostnader att åtgärda detta. Vattenverk och pumpstationer kan vallas in, men ledningar som ligger i mark måste flyttas.

Organisationer, föreningar och företag

Elöverkänsligas förening i Jämtlands län 2013-11-28

De anser att översiktplanen och konsekvensbeskrivningen behöver ses över och förtydligas när det gäller elektromagnetiska fält och magnetfält. De anser också att kommunen bör mäta magnetfält inom kommunen för att finna om det finns områden i kommunen där magnetiska fält ”starkt avviker från vad som kan anses normalt i hem, skolor, förskolor och arbetsmiljöer”. De anser att eftersom kommunen har tillsynsansvaret och beviljar bygglov borde kommunen kunna medverka till att en säker strålmiljö uppnås.

Miljööverdomstolen har klassat mast med sändare som miljöfarlig verksamhet. Eftersom det inte är masten i sig som strålar är ju en sändare på en byggnad att betrakta som lika miljöstörande verksamhet.

Alla människor mår egentligen bättre i lågstrålande områden. Fler och fler blir elöverkänsliga. Ett önskvärt scenario är därför att den trådlösa tekniken minimeras och att fibernät istället prioriteras. I skolor borde inte trådlös teknik finnas överhuvudtaget.

En bostad för en elöverkänslig ska vara elsanerad och då kan man inte följa Boverkets byggregler.

Handikappsamverkan Östersund 2013-12-05

De framför att det finns ett uttalat behov av möteslokaler som även rymmer plats för förvaring av föreningarnas olika material. De önskar att ett ”Föreningarnas hus” skulle kunna skapas med hög tillgänglighet där alla oavsett handikapp kan vistas. De menar att hög tillgänglighet i detta Föreningarnas hus även gäller elöverkänsliga personer.

Privatpersoner

Ida Gustavsson, Annie Boberg 2013-12-02

Det vore bättre att frakta farligt gods över Rödön istället för genom Östersund/Frösön. Ju färre människor som påverkas vid en eventuell olycka

desto bättre. Det är bra med säkerhetsanpassningar för äldre. Det är viktigt att värna om alla och inte enbart någon/några åldersgrupper eller samhällsgrupper.

Jacob Rihne, Anton Strandberg, Oscar Wagenius 2013-11-27

Det är mindre bra att transportera farligt gods genom stan. Det vore bättre om man kör över Rödön. Det är inte lika tät bebyggelse längs vägen. För om olyckan skulle inträffa där skulle det bli mycket säkrare och billigare.

***Kommentar:** Ställningstagandet om att sänka riktvärdet till 65 dB(A) för bulleråtgärder i befintlig miljö där kommunen är väghållare kompletteras med en tidsangivelse om senast år 2020.*

Ställningstagandena om höga flöden handlar om att skapa en robusthet i samhället. Vid olika naturolyckor måste de verksamheter som är samhällsviktiga fungera. Om de inte gör det medför det dels mycket arbete och lidande, dels stora oplanerade kostnader. Dricksvatten är ett livsnödvändigt livsmedel vilket måste finnas tillgängligt även vid naturolyckor. Utifrån det anser kommunen att vattenverket vid Minnesgårde behöver säkerställas.

Översiktsplanen och konsekvensbeskrivningen ses över när det gäller begreppen elektromagnetiska fält och magnetfält enligt rekommendationer från Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM). SSM bedriver miljöövervakning inom elektromagnetisk fält. Bland annat har de två aktuella delprogram, dels med mätningar av radiovågor i utomhusmiljö dels med mätningar av magnetfält i bostäder (kartering). Sommaren 2013 var SSM på plats i Östersund för mätningar av radiovågor men fick ställa in på grund av för mycket regn. Det är i dagsläget oklart om de kommer återuppta mätningen. Hittills kan dock konstatera att radiovågor utomhus i mellanstora städer ligger på ungefär samma nivåer. Och att det är långt under riktvärdena. Kommunen har ingen mätutrustning eller möjlighet att prioritera upphandling av mätningar utan måste förlita sig på SSM:s miljöövervakning.

Plan- och bygglagen är den lag som reglerar vad som ska ingå i prövningen av bygglov. Sändare är inte bygglovspliktigt eller anmälningspliktigt varför kommunen inte har möjlighet att genom bygglovprövning påverka placeringen av dessa. I tidigare fall av tillsynsarbete med stöd i miljöbalken har överprövning i domstol slagit fast att strålning från sändare inte ses som en olägenhet. Kommunen tolkar yttrandet om elsanering som att det handlar om tillgänglighet och att Boverkets byggregler (BBR) inte tar upp elöverkänslighet som en tillgänglighetsgrund. Kommunen kan dock inte ställa andra krav när det gäller tillgänglighet än vad som regleras i lagar och regler.

Kommunen håller på att ta fram en bredbandsstrategi. I det arbetet kommer frågor om fibernät att diskuteras. Synpunkterna vidarebefordras till projektledaren.

Översiktsplanen lyfter upp betydelsen av att vid nyproduktion i centrala lägen ha bottenvåningar för handel och verksamheter. Det kan innebära att utbudet av lokaler för föreningslivet ökar. När det gäller önskan om ett "Föreningarnas hus" vidarebefordras det till Kultur och Fritid.

Det är länsstyrelsen som rekommenderar vilka vägar som är lämpliga för farligt gods. Yttrandena vidarebefordras.

Riksintresse

Myndighet, kommun och regionförbund

Trafikverket 2013-11-11

Trafikverket anger att när GPS-utrustning för inflygning till flygplatsen har utvecklats förväntas influensområdet för flygbuller begränsas så att högscenariot inte kommer att beröra Storsjöstrand.

Trafikverket anser att Inlandsbanan är för lågt trafikerad för att kunna pekas ut som riksintresse. Banan har också en begränsad standard i form av avsaknad av elektrifiering och begränsning i största tillåtna axellast. Det gör att dess duglighet som omledningsbana är strakt begränsad.

Försvarmakten 2013-11-12, 2014-01-20

Försvarmakten efterlyser en tydlig karta i översiktsplanen som illustrerar riksintressen för totalförsvarets militära del, det vill säga Dagsådalens skjutfält, samrådsområdet vid flygplatsen och väderradaranläggningen. Inom dessa områden vill Försvarmakten ha samråd i alla ärenden som rör fysisk planering.

Försvarmakten har erinran mot ett antal områden som kommunen pekat ut som lämpliga för vindbruk. De anser att etablering inom de aktuella områdena kan innebära skada på riksintresset för totalförsvaret och bör därför utgå ur översiktsplanen. Samtliga områden ligger så till att etableringar av vindkraftverk kan komma att påverka väderradar. Det innebär att endast enstaka etableringar blir möjliga inom de resterande områdena.

Organisationer, föreningar och företag

Swedavia Åre Östersund Airport 2013-12-02

Swedavia tycker att det är anmärkningsvärt att kommunen inte beaktar att den utveckling som kommunen förväntar och önskar sig också genererar mer resande och flygtrafik. Det är just en sådan utveckling som ligger till grund till det fastställda influensområdet. Swedavia anser att det är oroande när man i kommunal planering inte tar hänsyn till en utveckling av flygplatsen på samma sätt som man vill utveckla kommunen och regionen. Swedavia delar inte länsstyrelsen syn på att ny teknik för inflygningar kommer att medföra att influensområdet för flygbuller inte kommer att beröra Storsjö strand och därmed inte inskränka flygplatsens funktion eller skada riksintresset.

Swedavia jobbar med att minska flygbullret bland annat genom översyn av flygvägarna. Utvecklingen går också mot tystare flygplanstyper. Detta kan på sikt leda till förändrade bullerkurvor, men i dagsläget finns inget annat än Trafikverkets riksintresseprecisering och gällande miljötillstånd.

Kommentar: *Efter samtal med Försvarmakten är de nöjda med den kartredovisning som finns. År 2011 antog kommunen ett tematiska tillägg till översiktsplanen för vindkraft. I det arbetet deltog Försvarmakten.*

Processen att ta fram en ny översiktsplan för kommunen har pågått i tre år. Försvarsmakten har tidigare fått yttra sig över förslaget utan erinran mot vindkraften. Att under utställningen hävda totalförsvarets riksintresse och anse att områdena ska utgå ur översiktsplanen anser kommunen är noterbart. Företagare och markägare har eventuellt agerat och investerat utifrån kommunens utpekanden om lämplighet för vindkraft. Om detta är en generell och nationell vändning, att vindkraftsanläggningar påverkar Försvarsmaktens intressen negativt och därmed måste utgå, funderar kommunen på hur möjligheterna för produktion av förnyelsebar energi ser ut framöver. Översiktsplanen justeras dock avseende vindkraften. Kommunen håller fast vid sin ståndpunkt när det gäller högscenariot för influensbullen för flyget.

Mellankommunala intressen

Myndighet, kommun och regionförbund

Trafikverket 2013-11-11

Trafikverket påpekar att en ny stäckning av E 14 mellan Lockne och Pilgrimstad inte ingår i den beslutade Nationella planen.

Bergs kommun – samhällsbyggnad 2013-12-02

Bergs kommun vidhåller sitt yttrande från samrådet om vikten av att en förbifart byggs mellan broarna över Sannsundet och Vallsundet. En förbifart skulle minska belastningen på närmiljön, höja trafiksäkerheten, få positiva effekter i form av tidsvinster samt minska det totala trafikarbetet och därmed utsläppen av luftföroreningar. De anser att det finns goda möjligheter att välja en sträckning som undviker skada på Svartsjöarna och Rödmyren. De anser också att en förbifart skulle innebära effektivare kollektivtrafik och förbättra möjligheterna för pendling samt resor till service och handel för de som bor vid södra Storsjön. I övrigt anser de att det är positivt att översiktsplanen pekar på vikten av mellankommunalplanering, inte minst vattenplanering för Storsjön samt de ändringar och kommentarer som gjorts efter samrådet när det gäller byggande på jordbruksmark och en ”grön E 45:a”.

Krokoms kommun 2013-12-06

Krokoms kommun har inget att erinra mot planförslaget. De synpunkter som lämnades under samrådet har behandlats på ett tillfredsställande sätt. De gemensamma planeringsfrågor som Krokoms lyft under samrådet ryms inom de två nyligen uppstartade projekten ”Samhällsplanering för hållbar näringslivsutveckling i Åre-Krokoms-Östersund” och ”Vattenanvändningsplan Storsjön”. Krokoms anser att det är bra att planprogrammet utgör grunden för utbyggnad i Brittsbo/Sånghusvallen/Byskogen. Frågan om en gemensam förbindelse över E 14 för oskyddade trafikanter bör återkomma under ett förhoppningsvis fortsatt bra samarbete mellan kommunerna. Krokoms förtydligar att kommunen inte äger någon mark på Rödön vid Rödösundet varför det inte finns några nära förestående planer på att

exploatera området. Men att området kommer att pekas ut som lämpligt för boende på sikt.

Åre kommun 2013-11-27

Åre kommun bedömer att förslaget strävar efter ett positivt mellankommunalt samarbete i utvecklings- och planfrågor. De ställningstaganden kring region- och infrastruktursatsningar som görs i planen bedöms vara långsiktigt positiva även för Åre kommun.

Regionförbundet Jämtlands län 2013-12-02

Det är bra att inställningen om att växa genom inflyttning och inte via inomregional omflyttning slås fast. Ställningstagandet skulle stärkas om resonemanget om de mellankommunala intressena breddades till övriga kommuner i länet, eller i första hand de angränsande kommunerna.

Privatpersoner

Birgit Eriksson 2013-11-26

Fokus ska inte ligga på Åre-Krokom-Östersund utan istället ska man planera mellankommunalt med alla länskommunerna när det gäller samhällsutveckling. Tillsammans är vi starka.

***Kommentar:** Bilagan Kommunikationer kompletteras med information om att vägsträckan Lockne-Pilgrimstad inte ingår i den Nationella planen. Kommunen håller fast vid sitt ställningstagande om att inte föreslå en ny vägsträckning Sannsundet-Vallsundet och hänvisar till kommentarerna under samrådet.*

Kommunen har efter bland annat omvärldsanalyser och forskningsresultatsstudier gjort bedömningen att det är viktigt att få till en stark kärna som kan skapa tillväxt och där tillväxten sedan kan spilla över på hela Jämtland. Jämtland står i hård konkurrens med andra regioner i Sverige. Att Jämtland fortfarande har samma befolkningsantal som i början av 1900-talet medan Sveriges befolkning ökat markant visar på att vi behöver finna nya sätt att utveckla regionen. Kommunen tror att Åre-Östersund centrum, där idag cirka 80 000 invånare bor, har en stor potential att utvecklas positivt.

INGEN ERINRAN

Myndighet, kommun och regionförbund
Polismyndigheten i Jämtlands län 2013-11-21
Svenska Kraftnät 2013-12-02

SYNPUNKTER FÖR VIDAREBEFORDRAN

Till Vård och Omsorg

Handikappsamverkan Östersund 2013-12-05

När det gäller den kommunala äldreården har Handikappsamverkan följande synpunkter:

Boendet ska anpassas så att alla kan bo och att det bara undantagsvis ska finnas särlösningar. Exempelvis om man inte är dement ska man inte behöva bo bland dementa personer.

Individuella anpassningar kan, i undantagsfall, vara bra.

En sak som kan vara bra för en del kan vara direkt skadligt för andra varför lyhördhet behövs.

Till Kultur och Fritid

Björn Höglund 2013-11-08

Björn för fram flera synpunkter när det gäller kommunens prioriteringar mellan vinteridrott och kultur. Han vänder sig mot varumärket Vinterstaden och delar inte kommunens snäva tolkning av detta där kulturarrangemang inte tycks rymmas. Hela yttrandet vidarebefordras.

Handikappsamverkan Östersund 2013-12-05

De framför att det finns ett uttalat behov av möteslokaler som även rymmer plats för förvaring av föreningarnas olika material. De önskar att ett "Föreningarnas hus" skulle kunna skapas med hög tillgänglighet där alla oavsett handikapp kan vistas. De menar att hög tillgänglighet i detta Föreningarnas hus även gäller elöverkänsliga personer.

Till Barn och Utbildning

Börje Estmo 2013-12-02

Behåll förskolan Mosippan med tillhörande skogsparti.

Till Miljö & Hälsa

SGU 2013-12-02

SGU hoppas att täktområdet vid Rannåsen efter avslutad täktverksamhet fortsättningsvis kan hålla berggrundsblottningarna fortsatt tillgängliga. Som

typområde för Kyrkåskvartsiten har berggrundsblottningarna i tåkten ett högt geologiskt vetenskapligt värde.

Till Kommunledningsförvaltningen - bredbandsstrategi

Elöverkänsligas förening i Jämtlands län 2013-11-28

Alla människor mår egentligen bättre i lågstrålande områden. Fler och fler blir elöverkänsliga. Ett önskvärt scenario är därför att den trådlösa tekniken minimeras och att fibernät istället prioriteras. I skolor borde inte trådlös teknik finnas överhuvudtaget. Miljööverdomstolen har klassat mast med sändare som miljöfarlig verksamhet. Eftersom det inte är masten i sig som strålar är ju en sändare på en byggnad att betrakta som lika miljöstörande verksamhet.

Till Länsstyrelsen

Ida Gustavsson, Annie Boberg 2013-12-02

Det vore bättre att frakta farligt gods över Rödön istället för genom Östersund/Frösön. Ju färre människor som påverkas vid en eventuell olycka desto bättre.

Jacob Rihne, Anton Strandberg, Oscar Wagenius 2013-11-27

Det är mindre bra att transportera farligt gods genom stan. Det vore bättre om man kör över Rödön. Det är inte lika tät bebyggelse längs vägen. För om olyckan skulle inträffa där skulle det bli mycket säkrare och billigare.

Till Stadsbussarna

Frösö park 2013-11-29

Frösö park anger att det är bra att begreppet stad, ”Staden”, även omfattar Frösön i sin helhet och därmed även Frösö park. Det är en långsiktig riktig syn på utvecklingen som ligger i linje med Frösö parks framtida planerade utveckling och intresse. Utifrån detta borde det även finnas en prioriterad kollektivtrafik ut till Frösö park både för redan etablerade arbetsplatser och kommande utveckling av området. Det är viktigt för en positiv utveckling både ur miljöhänsyn och som attraktionskraft.

SÄRSKILD SAMMANSTÄLLNING

Integrering av miljöaspekter

Konsekvensbeskrivningen är breddad jämfört med miljöbalkens krav på miljökonsekvensbeskrivning för att på ett bredare sätt bedöma hållbarhetsbegreppets tre dimensioner; ekologiskt, ekonomiskt och socialt. Konsekvensbeskrivningen utgår från kommunens checklista med bestämningsfaktorer för miljö kvalitetsmål och folkhälsomål. Därtill har ett antal samhällsekonomiska bestämningsfaktorer lagts. Bedömningsarbetet är utfört i en arbetsgrupp bestående av en planarkitekt, en miljöskyddsinspektör, en kommunbiolog och en utredare i folkhälsa. Detta har gett möjlighet att kvalitetssäkra bedömningarna. Metoden har kommunen använt sedan 2008 för både fördjupade översiktsplaner och detaljplaner. Nu är metoder anpassad till en strategisk översiktsplanering. Bedömningarna är kvalitativa men bygger på en vetenskaplig grund som är redogjord för i checklistan. Checklistan har använts kontinuerligt under arbetet med översiktsplanen för att stämma av Östersund 2040 mot de mål som kommunen ska arbeta utefter. Det har medfört att Östersund 2040 har förbättrats i sin helhet. Flertalet uppföljningspunkter är förslagna för att se att efterföljande beslut strävar mot den viljeinriktning som översiktsplanen lägger fast för att kommunen ska kunna nå en integration av miljöaspekterna och ett hållbart samhälle. Dessa kommer årligen att redovisas i miljö- och välfärdsredovisningen.

Motivering av alternativ

I miljöbedömningen har olika alternativ funnits. Förutom nollalternativet och planförslaget har flertalet delalternativ funnits. Dessa har varit olika under samrådet och utställningen och speglat den politiska diskussion som funnits kring olika knäckfrågor när det gäller utbyggnads- och bevarandalternativ. Alternativen har möjliggjort att konsekvenserna av olika vägval belysts och resulterat i beslut om vilken inriktning översiktsplanen ska ha.

Synpunkter på konsekvensbeskrivningen

Länsstyrelsen 2013-03-07 (under samrådet)

Länsstyrelsen uppfattar konsekvensbeskrivningen med tillhörande checklista som svårnavigerad. I checklistan bör det finnas en kort innehållsförteckning som hänvisar till den sida och den rubrik som respektive mål behandlas under. Förutom miljö kvalitetsmål och folkhälsomål bör också miljö kvalitetsnormer beskrivas i konsekvensbeskrivningen. Andra faktorer som saknas i konsekvensbeskrivningen är t.ex. ras och skred, klimatanpassning och översvämningrisker. Konsekvensmatrisen som återfinns längst bak i konsekvensbeskrivningen bör kompletteras med en teckenförklaring och inte bara en förklarande text. De samhällsekonomiska bestämningsfaktorerna saknar en tydlig beskrivning - vad står +/- för i matrisen?

Miljö- och samhällsnämnden 2013-03-20 (under samrådet)

Lämplighet och konsekvenser av att anlägga ett nytt sjukhus i närreklamationsområdet mellan bostadsområdena i Torvalla bör förtydligas. Ett sjukhus kräver många kringtytor i form av parkeringar, infarter, genomfarter, servicebyggnader med mera.

Richard Söderlund 2013-02-25 (under samrådet)

Det är nöjaktigt att det finns en bilaga Östersund Konsekvensbeskrivning till samrådshandlingen. Dessvärre anser jag att denna konsekvensbeskrivning är alltför generell och inte belyser konsekvenserna som samrådshandlingen kan tänkas medföra. Till exempel saknas någon slags analys huruvida förtätning av staden medför positiva eller negativa konsekvenser för de som bor i området, hur trafiken utvecklas etcetera. Jag hoppas att den kommande miljökonsekvensbeskrivningen innehåller någon ansats för att belysa dessa frågor.

Harry Westermark 2013-02-28 (under samrådet)

Allmänt tycker jag att det är en mycket bra och lättläst konsekvensbeskrivning. Den lyfter in alla viktiga miljö och hållbarhetsfrågor utöver de som är snävare men formellt nödvändiga för en miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Här följer några kommentarer av konsekvensbeskrivningen:

Nollalternativ

Det är bra att nollalternativet utgår från att en ny översiktsplan inte görs. Att tänka sig noll utveckling är inte rimligt. När jämförelsen görs med ÖP 1991 anser jag att även Planprogrammet Östersund- Krokombör nämnas. Det är ett dokument som antogs av kommunfullmäktige i båda kommunerna och som utgör den strategiska delen för respektive kommuns översiktsplaner. I planprogrammet bestäms bland annat den strategi som ska gälla för tillväxten i det primära centrum, som nu föreslås utvidgas till Åre – Östersund. Där bestäms strategin för jordbrukets långsiktiga utveckling, med den kartläggning av nyodlingsförutsättningar som nu behöver ses över. Där bestäms också den förtätning som sker längs kommunikationsstråket Trångsviken– Brunflo och blivande Lit – Knytta. Där bestäms strategier för hushållning med energi för både transporter och uppvärmning. Den stora skillnaden är den inriktning som nu görs på förtätning av staden Östersund. En mycket viktig förändring. Översiktsplanen är långsiktig och därför bör även perspektivet bakåt i tiden redovisas. Lägg åter in planprogrammet på kommunens hemsida i mappen för tidigare planer, tillsammans med gällande översiktsplan. Det tar inte stor plats.

Buller

Sid 16 redovisar påverkan från buller. Där bör även flygbullersituationen redovisas liksom miljökonsekvenserna av att inte tillgodose Transportstyrelsens riksintresseanspråk. Det finns bra underlag för denna beskrivning, som visar att en förtätning av staden (t.ex. Storsjö Strand) ger betydligt större miljövinst än olägenheten av de låga, sällan förekommande maxbullernivåerna.

E 14 Förbifart Brunflo

Motiv för översiktsplanens ställningstagande till riksintresseanspråket bör redovisas. Osäkerheten av skadan av ett nytt intrång i jordbrukslandskapet i det breda reservatet, respektive miljövinster för centrala Brunflo.

Odlingslandskapet

Miljökonsekvenserna om skogsmark tas i anspråk för odling bör belysas, liksom behovet av att aktualisera redovisningen av möjliga ytor för utökning av jordbruksmarken.

Påverkan på ytvatten

Bra inledning och bra strategi för dagvatten. En kommentar angående konsekvenser för kommande storskalig och småskalig förbättring av avloppsreningen tillsammans med övriga kommuner runt Storsjön skulle inte skada.

Naturskydd

Bra redovisningar av naturskyddet och framsynta strategier och ställningstaganden i översiktsplanen och bra konsekvensbeskrivningar. Tysjöområdet och tillgängligheten till detta bör kommenteras i både översiktsplanen och konsekvensbeskrivningen i enlighet med översiktsplanens plankarta.

Trafiksäkerhet

Om en bro inte byggs över E14 till Tysjöarna innebär detta en stor risk både vinter- och sommartid. På vintern förekommer det till exempel (enligt dialogmötet om översiktsplanen i Lugnik) att boende i Brittsbo och Sånghusvallen tar med skidorna och kliver över mitträcket för att komma till spåren vid Tysjöarna.

Kommentar:

Konsekvensbeskrivningen förtydligas i sitt upplägg med innehållsförteckning, teckenförklaring samt utökade skrivningar om risk för olyckor samt bedömning av miljökvalitetsnormerna. Konsekvenserna av en eventuell framtida sjukhuslokalisering i Torvalla bedöms översiktligt. Översiktsplanen är just översiktlig och strategisk. Det gör att även konsekvensbeskrivningen blir översiktlig. Översiktplanen pekar ut en viljeinriktning och när det gäller mer omfattande förtätning behöver det efterföljas av mer detaljerade planer med tillhörande konsekvensbeskrivning. Planprogrammet Östersund-Krokom antogs visserligen av bägge kommunerna men har ingen formell status i översiktsplanesammanhang. Kommunen har valt att ta ett nytt grepp framåt utan att allt för mycket tynga ner materialet med äldre dokument. Konsekvensbeskrivningen bedömer inte ställningstagandena varför flygbullret, samordning av vattenanvändning runt Storsjön samt förbifart Brunflo inte beskrivs. Påverkan på skogens kvalitet kompletteras med konsekvensen av nyodling. När det gäller tillgänglighet mellan Storsjön och Tysjöarna anger översiktsplanen det som ett viktigt grön/vitt stråk och att det ska bevaras och utvecklas. Underförstått finns där ett behov av att överbrygga barriären som E 14 utgör. Det förtydligas i översiktsplanen. Lösningar för detta får dock ske i efterföljande arbeten.

Länsstyrelsen 2013-12-02 (under utställningen)

Se bifogat yttrande.

Miljö- och samhällsnämnden 2013-12-13 (under utställningen)

Konsekvenserna av att anlägga ett nytt sjukhus i närreklamationsområdet mellan bostadsområdena i Torvalla bör förtydligas. Strategin under ”Påverkan från djurhållning” bör ses över och förtydligas så att skrivningen i översiktsplanen inte motsäger policyn om rekommenderade skyddsavstånd mellan jordbrukscentrum och nya bostadsfastigheter.

Elöverkänsligas förening i Jämtlands län 2013-11-28 (under utställningen)

Enligt föreningen beslöt riksdagen 1995 att elöverkänslighet är ett funktionshinder. Därför anser de att matrisen bör kompletteras med en ”prick” i raden ”Påverkan från elektromagnetiska fält”. De flesta med elöverkänslighet är dessutom kvinnor och många är äldre.

Fredrik Larsson, Isak Borgefjäll 2013-12-03 (under utställningen)

MKB:n ser väldigt bra och lovande ut.

Kommentar: Konsekvensbeskrivningen kompletteras med nedanstående bedömning av konsekvenserna av ett nytt sjukhus enligt yttrandet. Reservområdet är till största delen lokaliserad till de öppna fälten. I dagsläget är det inte klart hur stor del av reservområdet som faktiskt behövs för byggnader och anläggningar men troligen inte hela området. Bestämningsfaktorn utgår ifrån att man ska ha 5-10 minuters promenad till rekreativmiljöer. Även om ett sjukhus tillkommer i Torvalla bedöms detta kunna nås eftersom stadsdelen har mycket god tillgång till gröna miljöer. Strax nedanför reservområdet har nyligen kvalitativ rekreativmark säkerställts i detaljplan efter samråd med barn i Fjällängsskolan. Vid anläggandet av ett modernt sjukhus är även närutemiljön en viktig aspekt, både för anställda, besökande och patienter. En väl utformad närutemiljö kan bidra med kvalitéer som även de boende i Torvalla kan ta del av.

Strategierna ses över för ökad tydlighet när det gäller jordbrukscentra. Matrisen kompletteras med en prick under gruppen personer med funktionsnedsättning under bestämningsfaktorn Påverkan från elektromagnetiska fält. Kommunen vill dock förtydliga att det trots detta är försiktighetsprincipen som gäller vid framtida myndighetsutövning.

Uppföljning

Översiktsplanen innehåller flertalet uppföljningspunkter. Dessa finns redovisade i antagandehandlingen och kommer årligen att följas upp via miljö- och välfärdsredovisningen. De kommer också att ligga till grund för kommande aktualitetsförklaringar.

Östersunds kommun

Östersunds kommun, 831 82 Östersund.

Telefon: 063- 14 30 00. Fax: 063 14 40 00. www.ostersund.se

